

מבט לאיראן
25-11 בספטמבר, 2016
ד"ר רז צימט

עיקרי הדברים

- ✓ מפקד איראני בכיר בחטיבת פאטמין האפגאנית הפועלת בחסות משמרות המהפכה בסוריה נהרג ליד העיר אללאד'קיה.
- ✓ בכירים איראנים האשימו את ארצות-הברית בקריסת הפסקת האש בסוריה. טרם קריסת הפסקת האש מתחה איראן ביקורת חריפה על מדיניות ארצות-הברית בסוריה והאשימה את וושינגטון בהפרת התחייבויותיה להסדר הפסקת האש. הביקורת הגיעה לשיאה לאחר שמטוסים אמריקאים תקפו בשוגג עמדות של הצבא הסורי בדיר אלזור. דובר משרד החוץ האיראני טען, כי התקיפה בה נהרגו עשרות חיילים סורים מעידה, כי ארצות-הברית תומכת בטרוריסטים בסוריה.
- ✓ סגן שר החוץ האיראני לענייני ערב ואפריקה, ג'אברי אנצארי, ביקר בסוריה. במהלך הביקור נפגש אנצארי עם הנשיא אסד ועם מנהיגי הקבוצות הפלסטיניות בסוריה.
- ✓ איראן דחתה בתוקף האשמות סעודיות בנוגע להעברת נשק איראני לכוחות הלוחמים בתימן. כמו כן הכחישה דיווחים לפיהם קיבלה מסר מארצות-הברית בנוגע לאפשרות לקיים שיחות עם ארה"ב ורוסיה סביב המשבר בתימן.
- ✓ העיתון אלשרק אלאוסט היוצא לאור בלונדון במימון סעודי דיווח, כי איראן מנסה להשפיע על הליך בחירתו של יו"ר חדש לתנועת חמאס ולקדם את בחירתו לתפקיד של אסמאעיל הניה הנחשב מקורב לטהראן.
- ✓ קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, פרסם ב-15 בספטמבר 2016 הודעה מיוחדת בה הצהיר על כוונתו להישאר "חייל" בשירות הרפובליקה האסלאמית ובמשתמע מכך שלא יתמודד בבחירות הקרובות לנשיאות איראן. ההודעה החריגה באה על רקע דיווחים בנוגע לכוונת המחנה השמרני באיראן להריץ את סלימאני בבחירות הצפויות במאי 2017. ההודעה התפרסמה גם בתגובה לדברי הדיפלומט האמריקאי הבכיר לשעבר, דניס רוס, שטען בריאיון לעיתון סעודי כי הגברת הלחץ על איראן עשויה לחזק את המתונים ולהחליש את הקיצונים במשמרות המהפכה, ובהם סלימאני.

כללי

- מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, פרסם ב-15 בספטמבר 2016 הודעה מיוחדת בה הצהיר על כוונתו להישאר "חייל" בשירות הרפובליקה האסלאמית ובמשתמע מכך שלא יתמודד בבחירות הקרובות לנשיאות איראן. סלימאני יצא בהודעתו נגד "הצהרות האויב" שנועדו, לדבריו, ליצור פילוג ומחלוקת פנימית באיראן והדגיש כי בכוונתו להישאר "חייל" בשירות המנהיג

העליון, המשטר והאומה האיראנית עד סוף חייו (פארס, 15 בספטמבר 2016). הודעתו החריגה של סלימאני באה על רקע דיווחים, שהתפרסמו בחודשים האחרונים בתקשורת האיראנית והמערבית בנוגע לכוונת המחנה השמרני להריץ את מפקד כוח קדס בבחירות לנשיאות איראן הצפויות במאי 2017. ההודעה התפרסמה גם בתגובה לדברים שאמר לאחרונה הדיפלומט האמריקאי הבכיר לשעבר, דניס רוס, בריאיון לכתב העת הסעודי אלמג'לה. בריאיון טען רוס, שהגברת הלחץ על איראן סביב מדיניותה האזורית עשויה לחזק את המתונים בהובלת הנשיא רוחאני ולהחליש את הקיצונים במשמרות המהפכה ובהם קאסם סלימאני.

סלימאני בפגישת מפקדי משמרות המהפכה עם המנהיג העליון (פארס, 18 בספטמבר, 2016).

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

■ ב-11 בספטמבר 2016 דיווחה התקשורת האיראנית, כי מרתזא עטאאי (Morteza Ataei), שכונה אבו-עלי, מבכירי המפקדים האיראנים של חטיבת פאטמיון האפגאנית הפועלת בחסות משמרות המהפכה בסוריה, נהרג ליד העיר אללאד'קיה. בתמונות, שהתפרסמו באתרי חדשות איראנים וברשתות החברתיות, נראה עטאאי לצדו של מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני.

עטאאי (בצד ימין) לצד סלימאני (qasemsoleimani.ir, 11 בספטמבר 2016).

■ בכירים איראנים האשימו את ארצות-הברית בקריסת הפסקת האש בסוריה. חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), סגן שר החוץ האיראני לענייני ערב ואפריקה, אמר בריאיון לטכנות הידיעות תסנים (21 בספטמבר 2016), כי הפסקת האש הייתה תלויה בשקיפות ובכנות מצד ארצות-הברית ביחס למאבק בקבוצות הטרור וכי המתקפה האווירית שביצעה ארצות-הברית על עמדות של הצבא הסורי בדיר אלזור מציבה סימני שאלה כבדים סביב כוונותיה ומטרותיה של ארצות-הברית בנוגע לסיום המלחמה בסוריה. הוא ציין, כי המשך תמיכת ארצות-הברית בקבוצות הטרור לא יאפשר כינון הפסקת אש.

■ עם השגת ההסדר להפסקת מעשי האיבה בסוריה בירכה איראן בפומבי על ההסכם, שהושג לאחר חודשים ארוכים של מגעים בין ארצות-הברית לרוסיה. דובר משרד החוץ האיראני, בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), אמר כי איראן תמכה מאז ומעולם במאמצים להביא להפסקת אש בסוריה ולאפשר גישה לאזרחי המדינה לסיוע הומניטארי. הוא הדגיש, עם זאת, כי הפסקת האש תלויה בכינון מנגנוני פיקוח, ובמיוחד פיקוח על הגבולות, כדי למנוע העברת נשק ותגבורות ל"קבוצות הטרור" הפועלות במדינה (פארס, 11 בספטמבר 2016).

■ ג'אברי-אנצארי, סגן שר החוץ האיראני לענייני ערב ואפריקה, הביע, אף הוא, את תמיכת איראן בהפסקת האש ואמר כי ארצו תתמוך בהפסקת אש ובתוכנית שלום, שיביאו קץ למשבר ההומניטארי בסוריה ויסללו את הדרך לפתרון מדיני למשבר, על בסיס רצונו של העם הסורי. הוא ציין, עם זאת, כי איראן לא הייתה חלק מההסכם ואינה נושאת, לפיכך, באחריות או במחויבות כלפיו. הוא הוסיף כי עמדת איראן בנוגע להסכם תלויה בקבלת מידע מפורט בנוגע להסכם שהושג, אך היא תומכת בכל הסכם שממשלת סוריה והעם הסורי יקבלו (פארס, 11 בספטמבר 2016).

■ זמן קצר לאחר כניסת הפסקת האש לתוקף מתחו בכירים איראנים ביקורת חריפה כנגד ארצות-הברית וטענו כי היא אינה עומדת בהתחייבויותיה להסדר הפסקת האש. חסין אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו המיוחד של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, אמר, כי הבית הלבן פעל להשגת הפסקת אש בסוריה כדי להציל את הטרוריסטים הנתונים תחת מצור צבא סוריה

באזור חלב. הוא ציין, כי כאשר תושבי הכפרים השיעים פועה (Fua) וכפריא (Kefraya) היו נתונים תחת מצור של הטרוריסטים וסבלו ממשבר הומניטארי חמור, ארצות-הברית התעלמה לחלוטין ממצוקתם ולא עשתה דבר כדי לסייע בהסרת המצור (YYC.IR, 14 בספטמבר).

■ מסעוד ג'זאא'רי (Masoud Jazaeri), סגן הרמטכ"ל האיראני, תקף, אף הוא, את מדיניות ארצות-הברית בסוריה ואמר, כי לא ניתן לסמוך על האמריקאים ועל הטרוריסטים. בהתייחסו להפסקת האש בסוריה אמר ג'זאא'רי, כי אין ספק שלא ניתן לסמוך על הצד השני בהפסקת האש, אך יש לעשות כל מאמץ להימנע מהמשך המלחמה ושפיכות הדמים (פארס, 14 בספטמבר 2016).

■ הביקורת האיראנית כלפי ארצות-הברית החריפה בשבוע שעבר והגיעה לשיאה לאחר תקיפת כוחות הקואליציה בהובלת ארצות-הברית בדיר אלזור במהלכה תקפו מטוסים אמריקאים בשוגג עמדות של הצבא הסורי. חסין-אמיר עבדאללהיאן, יועצו של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, טען, כי ארצות-הברית אינה עומדת במחויבותיה להפסקת האש. הוא ציין, כי ג'בהת אלנצרה נתמכת על-ידי האמריקאים וכי מטרתה היחידה של ארצות-הברית היא להדיח את הנשיא אסד (עצרי-איראן, 17 בספטמבר 2016). בפגישה עם שגריר סוריה בטהראן, עדנאן מחמוד (Adnan Mahmoud), אמר עבדאללהיאן, כי איראן תומכת בכל צעד לכינון רגיעה ויציבות בסוריה. המדינות התומכות בקבוצות הטרור באזור צריכות, לדבריו, לבחון מחדש את מדיניותן ולדעת שמדיניותן פוגעת בהן ובכל מדינות האזור (פארס, 19 בספטמבר 2016).

■ בעקבות התקיפה האווירית בדיר אלזור, שהביאה למותם של עשרות חיילים סורים, הצהיר בהראם קאסמי, דובר משרד החוץ האיראני, כי הפעולה האמריקאית מנוגדת לאמנות הבינלאומיות, מהווה הפרה של עצמאות סוריה וריבונותה ומאיימת על הפסקת האש במדינה. הוא הוסיף, כי הפעולה מעידה על כך שהקבוצות הטרוריסטיות הפועלות בסוריה זוכות לשיתוף פעולה ולתמיכה מצד ארצות-הברית (תסנים, 18 בספטמבר 2016).

■ ג'אברי אנצארי (Jaberi Ansari), סגן שר החוץ האיראני לענייני ערב ואפריקה, קיים ב-19 בספטמבר 2016 ביקור בסוריה. במהלך הביקור השתתף אנצארי בכינוס הועדה הפוליטית המשותפת לשתי המדינות, נפגש עם הנשיא אסד ועם מנהיגי הקבוצות הפלסטיניות בסוריה (איסנ"א, 19 בספטמבר 2016). בפגישתו עם הנשיא אסד אמר אנצארי, כי איראן תמשיך בתמיכתה בסוריה במאבקה בטרור (תסנים, 20 בספטמבר 2016).

פגישת אסד – אנצארי (פארס, 19 בספטמבר 2016).

■ מחמד באקר נובח'ת (Mohammad Bagher Nobakht), דובר ממשלת איראן וראש הארגון לתכנון ולתקצוב, אמר, כי סוריה היא "השוחה הראשונה מול המשטר הכובש הציוני". בפגישה עם משפחות לוחמי משמרות המהפכה ממחוז גילאן שנהרגו בסוריה הצביע נובח'ת על חשיבותה של סוריה בעיני איראן ואמר, כי הישרדות "חזית ההתנגדות האסלאמית" תלויה בהישרדותה של סוריה (תסנים, 16 בספטמבר 2016).

נובח'ת בפגישה עם משפחות חללים איראנים (etedaleshomal.ir, 16 בספטמבר 2016).

■ רזא נירי (Reza Niri), יו"ר אגודת הצדקה הרפואית של איראן, קיים במחצית ספטמבר ביקור בלבנון. במהלך הביקור נפגש נירי עם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, שביקש את המשך הסיוע האיראני ללבנון בתחומי הבריאות והרפואה. נצראללה הודה לנירי על הסיוע הנרחב שאגודת הצדקה האיראנית העניקה ללבנון בשלושים השנים האחרונות (תסנים, 14 בספטמבר 2016).

פגישת נירי – נצראללה (תסנים, 14 בספטמבר 2016).

המעורבות האיראנית בתימן

■ בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, הכחיש דיווחים, שהתפרסמו בכמה כלי תקשורת איראנים, לפיהם איראן קיבלה מסר מארצות-הברית בנוגע לאפשרות לקיים שיחות עם וושינגטון ומוסקבה סביב המשבר בתימן (אירנ"א, 17 בספטמבר 2016).

■ איראן דחתה בתוקף האשמות מצד סעודיה בנוגע להעברת נשק איראני לכוחות הלוחמים בתימן. בהודעה מטעם משלחת איראן לאו"ם בניו-יורק נאמר, כי הטענות הסעודיות, שהועלו בתלונה לנשיא מועצת הביטחון של האו"ם, הן חסרות בסיס. סעודיה היא שמבצעת פשעי מלחמה נגד אזרחים תימנים חפים מפשע ומפרה את החוק הבינלאומי. בהודעת המשלחת האיראנית נאמר, כי מפתיע שסעודיה מגישה תלונה לאו"ם בנוגע לשימוש בנשק בתימן בשעה שהיא עצמה רכשה נשק בעשרות מיליארדי דולרים לשימוש נגד העם התימני (מהר, 18 בספטמבר 2016).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

■ העיתון אלשרק אלאוסט (al-Sharq al-Awsat) היוצא לאור בלונדון במימון סעודי דיווח (15 בספטמבר 2016), כי איראן מנסה להשפיע על הליך בחירתו של יו"ר חדש לתנועת חמאס ולקדם את בחירתו לתפקיד של אסמאעיל הניה הנחשב מקורב לטהראן.

■ בדיווח מפי מקורות פלסטינים, שמהימנותו אינה ברורה, נכתב כי איראן מנסה לפעול למינויו של הניה כמחליפו של ח'אלד משעל כיו"ר חמאס בבחירות הפנימיות הצפויות בסוף 2016. מי שמוביל לכאורה את מאמצי איראן הוא מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני. על-פי הדיווח, הטיל סלימאני לפני כחודש על אחד מעוזריו לתאם את המאמצים לבחירתו של הניה כיו"ר התנועה מול חמאס, הג'האד האסלאמי בפלסטין ותנועת אלצאברין (al-Sabirin) השיעית הפועלת ברצועת עזה. המקורות הפלסטינים מסרו לעיתון, כי אף על-פי שסלימאני טרוד בלחימה הנמשכת בסוריה, הוא ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בזירה הפלסטינית.